

Žar u misijskom poslanju

S. Ivana Margarin, FDC

Papinska misijska djela u Republici Hrvatskoj

E-mail: s.ivanamargarin@gmail.com

Sažetak*

Misijsko poslanje izvorna je i vitalna dimenzija Crkve i kao takva nezaobilazan dio njezina djelovanja. U tom kontekstu često se govori o mnogim projektima koji se poduzimaju u najsiromašnijim dijelovima svijeta, bilo o onim humanitarnima koji podižu kvalitetu života, bilo o onima apostolske naravi koji donose Radosnu vijest spasenja onima koji za nju još nisu čuli. Ono o čemu se rjeđe govori jest motivacija za misijsko djelovanje, odnosno žar koji pokreće one koji se odluče na takvu vrstu djelovanja. U ovom članku želimo pokazati kako je misijsko djelovanje u prvom redu evangelizacijsko djelo, a uz to i po tome humanitarno. Ali da i kao jedno i kao drugo mora crpiti snagu i hraniti se. Hrana svakom misionaru (svećeniku, redovnici, misionaru laiku) mora biti Kruh života, Isus Krist. Polazeći od iskustva euharistijskog stola, za koji smo svi pozvani bez razlike, dolazimo i do toga da smo svi poslani biti navjestitelji Kraljevstva Božjega, poslani smo pozivati sve ljude na euharistijsku gozbu.

Ključne riječi: apostolski rad, evangelizacija, humanitarni rad, misije, misijsko poslanje, motivacija, naviještanje

Cultivating a passion for missionary work

Summary

Missionary work is a vital dimension of the Church and as such an indispensable part of its activity. In this context, we consider many projects conducted in the poorest parts of the world, whether humanitarian ones that improve the quality of life or those of an apostolic nature that bring the Good News of salvation to those who have not yet experienced it. However, today we rarely talk about the motivation for missionary work, or rather the encouragement that drives those who decide to engage in this type of activity. The aim of this article is to show that missionary work is first and foremost a work of evangelization, and then, through that, also a humanitarian work. In both cases, it must draw strength and be nourished. The food for every missionary (whether he/she is a priest, a monk/nun or lay missionary) must be the Bread of Life, Jesus Christ. Starting from the experience of the Eucharistic table, to which we are all invited without distinction, we also arrive at the fact that we are all invited to be heralds of the Kingdom of God, we are sent to invite all people to the Eucharistic feast.

Keywords: *apostolic work, evangelization, humanitarian work, missions, missionary work, motivation, annunciation*

* Članak je za tisak prilagođeno izlaganje koje je s. Ivana Margarin, FDC održala na duhovnim rekolekcijama 16. listopada 2024. u sjedištu HKLD-a u Dvorani *Margarita Peraica* uoči proslave blagdana sv. Luke Evanđelista, zaštitnika HKLD-a.

1. Uvod

Govoreći o misijskom poslanju prvo nam na pamet pada pomoći onima najugroženijima, najsiromašnijima, i to ponajviše u zemljama trećega svijeta. Pokušavamo domisliti načine kako popraviti kvalitetu njihova života i osmišljavamo različite programe i ekspedicije kako bismo barem u nekom segmentu to uspjeli učiniti. I to je hvale vrijedno. Svako nastojanje da se pomogne bližnjemu, da mu se olakša njegova svakodnevica, trebao bi biti imperativ svakome, ne samo kršćaninu, već svakom čovjeku dobre volje. No, mi želimo malo dublje promišljati o tome što mi kao kršćani, kao članovi Crkve možemo i trebamo pridodati toj isključivo humanitarnoj dimenziji misionarenja, odnosno pomaganja drugima.

2. Misijsko poslanje i evangelizacija kao izvorna dimenzija Crkve

Promišljamo o temi koja je presudna za kršćanski život, a to je strast prema evangelizaciji, odnosno o apostolskom žaru. Riječ je o vitalnoj dimenziji Crkve. Naime, zajednica Isusovih učenika u svojim je počecima bila apostolska i misionarska. Stoga nam mora biti jasno da misijsko poslanje nije plod pastoralnog promišljanja i osmišljenog programa crkvenog djelovanja, već je ono prvotni zadatak koji je Crkva (a to znači svi: svećenici, redovnici i vjernici laici) primila od uskrslog Gospodina. I zato nitko nije izuzet od toga poslanja.

Sva četvorica evanđelista zaključuju svoje pripovijedanje susretom apostola s Uskrslim i njegovom misionarskom naredbom: „Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode... I evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta“ (Mt 28, 18-20; usp. Mk 16, 15-18; Lk 24, 46-49; Iv 20, 21-23). Naviještati Radosnu vijest bila je Isusova posljednja zapovijed poslije uskrsnuća, a prije uzašašća na nebo i stoga je, kako navodi Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve Ad Gentes u točki 2, „putujuća Crkva u

svojoj biti misionarska“. Ona je primila zadatak da dalje prenosi univerzalni plan spasenja koji od vječnosti proizlazi iz „izvorne ljubavi“ koja je ljubav Boga Oca. Ona se predstavlja svijetu kao nastavak misterija i poslanja Kristova koji je jedini izbavitelj i prvi Očev misionar. Ona se sjedinjuje u cijelom svijetu po Duhu Svetom, začetniku misija, od kojeg prima svjetlost i snagu, kako bi naviještala istinu o Isusu i Ocu koju on objavljuje. Stoga misija Crkve ima „trojstveni karakter“.¹ Svijest o „trojstvenom karakteru“ koja nas upućuje na samu Božju bit jasno nam daje do znanja da misionarska narav Crkve ne može, odnosno ne smije biti proizvoljna, ne smije ovisiti o tome imamo li želju djelovati na tome području. Misionarsko djelovanje je istinski identitet Crkve i njezino prvotno poslanje koje je naglašeno u izrazima „Svi narodi“ (Mt 28, 19); „po svem svijetu“, svemu stvorenju“ (Mk 16, 15); „Po svim narodima“ (Lk 24, 47); „sve do nakraj zemlje“ (Dj 1, 8). Važno je imati na umu da je misija Crkve živa samo ako kršćani velikodušno prenose istinu evanđelja koja je i njima samima darovana, ako pozivaju druge da ju upoznaju, ali bez ikakvog nametanja. Kršćanska misija mora biti potpuno slobodan proces koji surađuje, propituje uvjerenja drugih, ali se ne nameće. Ona je poziv na produktivni dijalog i komunikaciju. Sigurnost da u tome djelovanju nije i nikada neće ostati sama proizlazi jednako tako iz Gospodinovih riječi da je s nama sve do svršetka svijeta. Stvarnost misijskog poslanja za Isusa je od presudne važnosti zato jer zadire i u sam njegov identitet. On je poslan od Boga, on sam je Poslanik. Bog ga šalje u svijet kako bi svjedočio za njegovu istinu, što Isus i ispovijeda pred Pilatom. Upravo zato što je Isus vjerni svjedok, koncept misije u Novom Zavjetu karakterizira osobu i djelo Isusa Krista.

Iz Gospodinove upute kome i gdje su upućene misije vidimo da nitko nije isključen, da Božje djelo spasenje treba biti naviješteno svima u svakome djeliću svijeta iako smo često skloni

1 Kongregacija za evangelizaciju naroda. Cooperatio Missionalis – Uputa za misijsku suradnju [Internet]. 1998. [pristupljeno: 15. 12. 2024.]. Dostupno na: https://www.ppoomm.va/content/dam/poomm/documentazioni/publicazioni/publicazioni-pom/cooperatio/Cooperatio%20Missionalis_ing.pdf

misлити isključivo o misijama *ad gentes* odnosno misijama koje su geografski i sociološki definirane i koje pretpostavljaju narode koji nisu čuli za Krista. No jedinstvena misija Crkve ima tri različite dimenzije koje se razlikuju upravo prema tome tko je primatelj misije i u kakvoj se situaciji nalazi. Prva dimenzija je svakako misionarsko djelovanje *ad gentes* kada se propovijeda onima koji još nisu susreli kršćanstvo. Druga dimenzija misije je u onim sredinama gdje kršćanstvo cvjeta i razvija se vrlo dobro (tu se može govoriti o klasičnom i ustrajnom pastoralnom radu), a treća je dimenzija tamo gdje su čitave grupe ljudi izgubile svoj kršćanski identitet (što se polako događa s Europom) pa možemo govoriti o novoj evangelizaciji. Iz navedenih dimenzija se vidi da misijska stvarnost pretpostavlja različite situacije te je zato potrebno tražiti i različite metode kako bi se došlo do onih kojima je najvjestiteljska poruka namijenjena.²

3. Misijsko poslanje liječništva

Poslanje liječnika izvrstan je način za doprijeti do ljudi. Liječnik je svakodnevno u kontaktu s različitim i mnogim ljudima, nerijetko u najtežim trenucima njihova života. Stoga je liječničko zvanje (namjerno ne govorim posao) savršena prilika za zaživjeti misijski poziv, za biti svjedok Božje ljubavi, milosrđa, a ponajviše nade, bilo to u Zagrebu, Splitu, Kalkuti ili Mumbaiju. No, puno smo puta svi čuli da ne možemo dati, prenijeti ono što sami nemamo. To se ne odnosi samo na znanje nego još više na iskustva. Dakle, da bismo mogli biti autentični svjedoci, da bismo svoje poslanje oplemenili Božjom blizinom i mogli prenositi nadu, moramo sami imati iskustvo Boga, moramo znati odgovoriti: Tko je Isus Krist?

Kao odgovor na ovo pitanje može nam poslužiti dijalog između Isusa i apostola u Cezareji Filipovoj: Isus, došavši u krajeve Cezareje Filipove, zapita svoje učenike: „Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji?“ Oni rekoše: „Jedni kažu Ivan Krstitelj, drugi Ilija, treći Jeremija ili jedan

od proroka.“ Kaže im: „A vi, što vi kažete, tko sam ja?“ Odgovori Šimun Petar: „Ti si Krist, Sin Boga živoga“ (Mt 16, 13-16). Od cijelog dijaloga, u ovom trenutku, zanima nas isključivo drugo Isusovo pitanje: „A vi, što vi kažete, tko sam ja?“ No, nećemo ga shvatiti u onom uobičajenom smislu, kao da Isusa zanima što Crkva misli o njemu, ili što naša teološka istraživanja govore o njemu. Ne! Shvatimo to pitanje onako kako bi trebalo razumjeti svaku riječ koja je izašla iz Isusovih usta, kao riječ upućenu, ovdje i sada, onome tko je sluša, pojedinačno, osobno. Kako bismo proveli ovu introspekciju, pomoći će nam evanđelist Ivan. U njegovom Evanđelju nalazimo cijeli niz Isusovih izjava, poznatih „Ego eimi“ (grč. ἐγώ ειμι: Ja jesam), kojima otkriva što on sam misli o sebi, tko on kaže da jest: „Ja sam kruh života“, „Ja sam svjetlo svijeta“ i tako dalje.

Zaustavimo se na trenutak na onome „Ja jesam“ koje nalazimo u četvrtom evanđelju, u šestom poglavlju: „Ja sam kruh života“. Poslušajmo najprije dio odlomka koji nas najzravnije zanima: „Rekoše mu: ‘Kakav ti znak činiš da vidimo pa da ti vjerujemo? Koje djelo vršiš? Naši oci su jeli manu u pustinji, kao što je pisano: Dade im jesti kruh s neba.’ Isus im reče: ‘Zaista, zaista, kažem vam: nije vam Mojsije dao kruh s neba, nego vam moj Otac daje kruh s neba, onaj pravi. Jer kruh Božji je onaj koji silazi s neba i daje život svijetu.’ Tada mu rekoše: ‘Gospodine, daj nam uvijek taj kruh!’ Isus im odgovori: ‘Ja sam kruh života; tko dolazi k meni, neće ožladnjeti, i tko vjeruje u mene, nikada neće ožednjeti!’“ (Iv 6, 30-35).

Prije ovog „samodefiniranja“ Isus je umnožio pet ječmenih kruhova i dvije ribe kako bi nahranio pet tisuća ljudi. Zatim se povukao kako bi izbjegao entuzijazam ljudi koji su ga htjeli postaviti za kralja. Mnoštvo ga traži i pronalazi s druge strane jezera. Tada započinje dugački govor u kojem Isus pokušava objasniti „znak kruha“. Želi im pokazati da postoji još jedan kruh koji treba tražiti, kruh kojem je ovaj materijalni kruh samo „znak“. To je isti postupak koji je

2 Usp. Nemet L. Glavni pravci razvoja misijske teologije poslije Drugog vatikanskog sabora. *Obnovljeni život*. 2002;57(1):63–73.

koristio sa Samarijankom u četvrtom poglavlju istoga evanđelja. Tamo je Isus htio dovesti ženu da otkrije drugu vodu, onu koja nije fizička i koja samo na kratko utažuje žeđ; ovdje želi dovesti mnoštvo da traži kruh koji je drugačiji od materijalnog, onaj koji zasićuje samo za jedan dan. Samarijanki koja traži tu tajanstvenu vodu i očekuje dolazak Mesije da joj je donese, Isus odgovara: „Ja sam, ja koji s tobom govorim“ (Iv 4,26). Mnoštvu koje sada postavlja isto pitanje o kruhu, odgovara: „Ja sam kruh života!“

Pitanje je i nama danas: kako i gdje se jede ovaj kruh života? Odgovor crkvenih otaca je: na dva „mjesta“ ili na dva načina: u sakramentu i u Riječi, tj. u Euharistiji i u Pismu. Govori se o Riječi i Euharistiji kao o „dvama stolovima“ koje je Krist postavio. Nema sumnje da kruh života dolazi do nas kroz Božju riječ, osobito kroz Isusove riječi u Evanđelju. To nam potvrđuje i njegov odgovor napasniku: „Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta“ (Mt 4, 4).³

U tom smislu da su za život potrebna oba kruha, da osim podizanja kvalitete tjelesnog života treba izgrađivati duhovni život, trebamo napraviti korak naprijed. Taj korak sastoji se u tome da ne ograničavamo blagovanje tijela i pijenje krvi Kristove samo na Riječ i sakrament Euharistije, nego da na to gledamo kao stvarnost koja se ostvaruje u svakom trenutku i u svakom aspektu našeg života u milosti. Sudjelovanje na euharistiji, blagovanje Kruha života, osposobljava nas da živimo istinskim životom, da se poput Isusa možemo razdavati drugima. Da možemo izgoniti đavle, tješiti žalosne, liječiti bolesne... biti svima sve. Osaženi euharistijskom gozбом možemo ići u svijet i u susret ljudima donoseći im drugačiju perspektivu.

U tom duhu i papa Franjo za geslo ovogodišnje Misijske nedjelje donosi poziv iz Matejeva evanđelja „Pođite i pozovite sve na gozbu“ (Mt 22,9). Kralj u toj prisposobi traži od slugu da

pozovu uzvanike na svadbenu gozbu njegova sina. Ta gozba odražava onu nebesku gozbu, ona je slika konačnog spasenja u Božjem kraljevstvu, koje se ostvaruje već dolaskom Isusa, Mesije i Sina Božjega, koji nam je darovao život u izobilju (usp. Iv 10, 10), simboliziranim stolom punim „slasnih jela“, „izvrsnih vina“ kad će Bog „uništiti smrt jednom zasvagda“ (usp. Iz 25,6-8).

4. Eshatološka dimenzija misijskog žara

Kristovo poslanje je poslanje punine vremenâ, kao što je on sam rekao na početku svojega propovijedanja: „Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje!“ (Mk 1, 15). Tako su Kristovi učenici pozvani nastaviti to poslanje svoga Učitelja i Gospodina. Prisjetimo se, u vezi s tim, učenja Drugoga vatikanskog koncila o eshatološkom značaju misijskog zalaganja Crkve: „vrijeme misijske djelatnosti odvija se između prvoga i drugoga dolaska Gospodina [...] Prije naime negoli dođe Gospodin, mora se evanđelje propovijedati svim narodima“.⁴

Znamo da je misijski žar prvih kršćana imao snažnu eshatološku dimenziju. Osjećali su prijeku potrebu navješćivati evanđelje. I danas je važno imati pred očima tu perspektivu, jer nam ona pomaže evangelizirati s radošću onih koji znaju da je „Gospodin blizu“ i s nadom onih koji teže cilju kad ćemo svi biti s Kristom na njegovoj svadbenoj gozbi u Kraljevstvu Božjem. Dok, dakle, svijet nudi razne „gozbe“ konzumerizma, egoističnog blagostanja, zgrtanja, individualizma, evanđelje poziva sve na Božju gozbu gdje vladaju radost, dijeljenje s drugima, pravda, bratstvo, zajedništvo s Bogom i drugima.

Ta punina života, koja je Kristov dar, anticipirana je već u gozbi euharistije koju Crkva slavi po Gospodinovoj zapovijedi u njegov spomen. Tako je poziv na eshatološku gozbu koji nosimo svima u evangelizacijskom poslanju neraskidivo

³ Usp. Cantalamessa R. Ja sam Kruh života – prva korizmena propovijed 2024. [Internet]. 23. veljače 2024. [pristupljeno: 14. 10. 2024.]. Dostupno na: <https://www.cantalamessa.org/?p=4110>

⁴ Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve Ad gentes,

povezan s pozivom na euharistijski stol, gdje nas Gospodin hrani svojom Riječju i svojim Tijelom i Krvlju. Kao što je učio Benedikt XVI., „u svakom se euharistijskom slavlju sakramentalno ostvaruje eshatološko okupljanje naroda Božjeg. Euharistijska gozba za nas je stvarna anticipacija konačne gozbe. Tu su konačnu gozbu navijestili proroci (usp. Iz 25, 6-9), dok je u Novom zavjetu ona opisana kao „svadba Jaganjčeva” (Otk 19, 7-9), koju valja slaviti u radosti zajedništva svetih“⁵ (Posin. apost. pob. *Sacramentum caritatis*, 31).⁶

5. Kruh života – hrana misionara

Približavajući se kraju ovog našeg zajedničkog promišljanja o misijskom poslanju, koje se mora uvijek iznova ražarivati i hraniti na euharistijskoj gozbi, još jednom ćemo se osvrnuti na činjenicu da nitko nije isključen iz poziva na gozbu, ali i da nitko nije izuzet od obveze da poziva druge na tu gozbu.

„...Pozovite sve na gozbu“. Primatelji kraljeva poziva su „svi“. „Ovo je srž misije: ovaj “svi”. Ne isključujući nikoga. I danas, u svijetu razdiranom podjelama i sukobima, Kristovo je evanđelje blag i snažan glas koji poziva ljude da jedni druge susreću, da se međusobno prepoznaju kao braća i da se raduju skladu među različitostima. Bog želi da se „svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine“ (1 Tim 2, 4). Stoga u čitavom svom misijskom djelovanju (u bilo kojem obliku, i u bilo kojem dijelu svijeta) nikada nemojmo zaboraviti da smo poslani svima naviještati evanđelje, i to „ne kao oni koji nameću novu obvezu, nego kao oni koji dijele jednu radost, ukazuju na obzor ljepote i koji pozivaju druge na bogatu gozbu“ (Apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 14). Svaka osoba, dakle svaki muškarac i svaka žena, primatelji su Božjeg poziva kako bi bili dionici njegove milosti koja preobražava i spašava. Treba samo reći „dà“ tom besplatnom Božjem daru, prihvatiti ga i dopustiti da nas on preobrazi.

5 Benedikt XVI. *Sacramentum caritatis* – Postsinodalna apostolska pobudnica. 2007;31.

6 Poruka pape Franje za Svjetski dan misija 2024 [Internet]. 2024. [pristupljeno: 22. 10. 2024.]. Dostupno na: <https://www.vatican.va/content/francesco/hr/messages/missions/documents/20240125-giornata-missionaria.html>